

Vsem!

Izrekli smo besedo požrtvovalnega prijateljstva vsem zvestim celoletnim naročnikom »Slovenskega Gospodarja«. Naj ta beseda najde odmev v naših kmetijskih domovih brez razlike na nekdanje politično mišljenje ali kake druge spore. Kmetijski stan potrebuje prijatelja v sreči in nesreči, našel ga je, »Slovenski Gospodar« je to in zato ostanimo v tem prijateljstvu zvesti drug drugemu!

Darila agitatorjem!

1. Čas agitacije: Čas, v katerem naj agitatorji zastavijo svoje delo in pošljejo nove naročnike, da dobe nagrado, je do 1. januarja 1930.

2. Nagrade:

a) Onim agitatorjem, ki pridobe tri celoletne naročnike — podarimo veliko Slomškovo sliko vredno 25 Din.

b) Onim agitatorjem, ki pridobe pet celoletnih naročnikov, dopošljemo en zvezek Karl Mayevih spisov.

3. Prijava: Vsak agitator, da more dobiti nagrado, mora na dopisnici prijaviti naslov tistih, ki jih je pridobil, da pogledamo, če so tudi plačali, ker moremo dati nagrado le, če so prijavljeni naročniki res plačali.

4. Nakazilo nagrade se izvrši takoj, čim se ugotovi, da je dotični agitator pridobil 3, oziroma 5 naročnikov.

V NAŠI DRŽAVI.

Radi vednih vpadov bolgarskih četah v naše ozemlje in ogroženja osebne varnosti naših državljanov je naša vlada nastopila pri bolgarskem zunanjem ministru Burovu.

Trgovinska pogajanja med našo državo in Rumunijo. Te dni se bodo začela trgovinska pogajanja med našo državo in Rumunijo. Točno še ni znano, v katerem mestu se bodo vršila, vendar je stavljen predlog, da se vrše v Bukarešti. Naša vlada bo najbrže na to pristala, nakar bo naša delegacija odpotovala v Bukarešto. Naše zunanje ministrstvo je zbralo v vseh gospodarskih ministrstvih material za pogajanja.

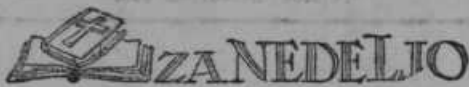
V DRUGIH DRŽAVAH.

V Avstriji se bje boj za spremembo ustave. Že to, kar nam poroča iz Dunaja časopisje, kaže, da je položaj v Avstriji zaostren. Večinske stranke v dunajskem parlamentu so strnjene krog zveznega kanclerja dr. Schoberja in so mu zagotovile, da bodo glasovale za ono ustavno spremembo, ki jo hoče zvezni kancler sam zagovarjati pred narodom. Glavne težkoče bodo v šolskem vprašanju, ker so v tem oziru socialni demokratje nepopustljivi. — Heimwehr je pripravljena.

Tardieujeva francoska vlada žanje sicer v zbornici zaupnice vendar naglašča časopisje, da je njen obstoj od danes do jutri.

Zmagoviti Rusi. Rusi so razbili kitajsko fronto v Mandžuriji in podili pred seboj poraženo kitajsko vojsko. Rusi so ustavili nadaljnje prodiranje, ker je sprejela kitajska vlada v Mukdenu sovjetske predloge. Kmalu se bodo začela mirovna pogajanja, iz katerih bodo odnesli Rusi pravico nadzorstva nad spornimi vzhodnimi železnicami.

Mednarodna posvetovanja. — Druga posvetovanja v Haagu bodo pričela dne

Janez Čiderer.

Spominski dan 3. december.

Drugi veliki škof, ki je bil sovrstnik našega Slomška, je bil Janez Nepomuk Čiderer. Bil je plemenitega rodu in je zagledal luč sveta 15. aprila 1777 v Bozenu na Tirolskem. Ko je mladi Janez doraščal in študiral v Bozenu in Inomostu, se je po Evropi širil duh tako imenovane »prosvitljenosti«. Prosvitljenci so hoteli vzeti vsak višji nadnaravni značaj, so zametovali vsako božje razodetje in so bili še posebno svobodomiselní z ozirom na življenje in izpolnjevanje božjih zapovedi. Da dijak Janez Čiderer v takem ozračju ni izgubil vere in poštenosti, mu je poleg skrbne domače vzgoje pomagal frančiškan pater Herkulan. Ta je zbiral dijake okrog sebe, jim utrjeval versko prepričanje in jih na vso moč navduševal za pravo krščansko življenje. — Pripomoček, ki ga je ta goreči mladinski dušni pastir rabil, da je svojim mladim prijateljem ohranil nedolžnost je bilo pogosto sveto obhajilo.

Polagoma je tudi čisto jasno spoznal kje ga hoče imeti Bog in se je odločil za duhovski poklic. 27. julija leta 1800 je sprejel sveto mašniško posvečenje in je bil nato dalje časa kaplan na raznih krajih. V tem času se je tudi pol leta mudil v Rimu, da bi se v bogoslovnih vedah še bolj izobrazil. Leta 1807 so ga poklicali za profesorja na bogoslovje v Tridentu. Po triletnem delovanju je pa šel za župnika in dekana v Sarnsko dolino, leta 1819 pa v Meran. Povsod je kazal vzgledno in gorečo delavnost. Posebno se je zavzemal za dobro vzgojo otrok in mladine. Sam je ustanovil pet šol, da bi lahko dal ljudem priliko za izobrazbo. Njegovo delovanje je bilo bogato blagoslovljeno in je imel Čiderer nad vsemi, s katerimi je prišel v dotiko, nek posebno velik vpliv. Ta je pa izviral iz njegovega res duhovniškega, da svetniškega življenja.

Posebno velika je bila njegova ljuбезen do revežev. Ni mogel gledati siromaštva, ne da bi pomagal. Pa ni čakal, da bi prišli reveži k njemu, temveč sam jih je šel iskat. Velikokrat si je sam sebi pritrgal najpotrebnejše, da je lahko pomagal revežem. Zato so o njem govorili: »Če bo Čiderer kedaj svetnik, se bo imenoval Janez miloščinar.«

Pa čeravno častnih služb ni iskal, so ga njegovi predstojniki začeli obsipa-

3. januarja. Datum 21. januarja se kot začetek konference za pomorsko razorožitev ne more spremeniti zaradi japonskih in ameriških odposlancev. — Italjanski predlog, da se čas zasedanja Sveta Društva narodov preloži na zgodnejši čas, nima upanja na uspeh. Francija je stavila protipredlog, da se zasedanje Sveta Društva narodov vrši vzporedno s konferenco za pomorsko razorožitev v Londonu.

vati z njimi. Po 19 letih v dušno pastirski službi so ga poklicali za kanonika v Trident. Čez dve leti je postal generalni vikar ali škofov namestnik za nemški del škofije, leta 1832 je postal pomožni škof. Leta 1834 pa je bil imenovan za škofa v Tridentu in je 28 let opravljal to službo.

In težka je bila tedaj škofovska služba. Pretekli časi so napravili mnogo škode v čredi Kristusovi, z novimi časi pa so prihajale nove nevarnosti. — Čiderer je skušal stare rane zaceliti in je z vso skrbnostjo dobrega pastirja skušal svoje čredo obvarovati novih nevarnosti. Gledal je predvsem na to, da si je vzgojil duhovščino po svojem duhu. Dvakrat je popolnoma prehodil in preiskal svojo obširno škofijo. Kakor prej kot župnik, tako je gledal sedaj kot škof na to, da bi po vsej škofiji bilo dovolj šol, v katerih so delovali taki učitelji, ki so svoje gojence vzgajali za časni, pa tudi večni blagor. Skušal je v svoji škofiji oživiti in razširiti dobrotelost. V tem oziru je bil sam najboljši delavec in najlepši vzgled. V časi v svoji blagajni ni imel niti vinarja več in delal je celo dolgove, če je bilo treba pomagati revežem. Enkrat je poslal na prodaj celo svoje škofovske naprsne križe, da bi dobil denarja za bolnike.

Zato se ni čuditi, da so imeli verniki do svojega škofa neomejeno zaupanje. To je zlasti pokazalo burno leto 1848. Napačno umevajoč prostost so se v Tridentu ljudje zbrali, da bi se polastili davkarije in v njej shranjenega denarja; ravno tako so hoteli izropati veliko državno žitnico. Ko so bili v divjem kričanju pred davkarijo, ko so že začeli razbijati, se naenkrat prikaže škof med kričečo množico. Krik je takoj ponehal, koli so se povsili, množica je začela odhajati. Škof gre tudi pred žitnico. Tam se je ponovilo isto in množica, ki je še malo prej divje kričala, je vsa navdušena spremila svojega škofa do mestne hiše, kjer se mu je župan zahvalil in mu izročil ključe od žitnice v varstvo.

Ko je škof Čiderer 3. decembra leta 1860 umrl, je bilo vse prepričano, da je umrl svetnik. Policija že ni mogla več zadrževati ogromnega navala ljudi, ki so hoteli še enkrat videti škofa in imeti od njega kak spomin, kako krpico njegove obleke ali kako podobico. Njegov grob je bil kar oblegan, posebno še, ko so se izvedeli razni izredni dogodki, ki so se zgodili na njegovo priprošnjo. Leta 1886 so začeli preiskovati njegovo življenje, da ba bil prištet blaženim.

Prelepa poteza na značaju tega velikega, res apostolskega škofa, je nje-

gova usmiljenost in dobroteljnost. To je sploh značilna poteza na vseh onih, katerim je vera Kristusova res prešnila dušo in življenje. Vidimo to na prvih kristjanih, vidimo to pozneje v vseh krščanskih časih. Ta usmiljenost in dobrotljivost je tudi ona velika moč, ki zboljšuje razmere na svetu. Kako veliko tega duha je treba v naših časih! Da bi ta res krščanski duh bival in močno deloval v naših dušah. Slišim ugovor, kako naj pomagamo, ko sami nimamo veliko. Če le nekaj imamo, skušajmo tudi s tem pomagati. Glavno pa je, da skušamo vedno več usmiljenega duha spraviti med svet. Čim več ga bo, tem lepše bodo razmere. Ta duh je pomagal vedno, še bo tudi v naših časih.

Velik dan belgrajskih katoličanov. V belgrajskem predmestju Čukarica živi okoli 1000 katoličanov, največ delavcev. Ti so dobili 17. novembra svojo hišo božjo. Ob veliki navzočnost ljudstva je belgrajski škof Rodič posvetil novo cerkev sv. Cirila in Metoda. Cerkev je dolga 23 metrov, široka 9, visoka 10 metrov ter ima štiri oltarje. — Novo župnijo bodo oskrbovali slovenski lazaristi. V bližini nove cerkve so ustanovile svojo naselbino tudi usmiljene sestre sv. Vincencija Pavelskega, da bodo skrbele za bolnike in reveže.

Romanje v Rim. Čim bolj se bliža leto zlatomašniškega jubileja h koncu, tem številnejši postajajo vlaki, ki pripeljejo stotine in tisoče romarjev iz vsega sveta, da bi se poklonili zlatomašniku na papeškem prestolu in mu izrazili svojo vdanost. Sveti oče vse romarje res očetovsko sprejema, hvali njihovo vdanost in požrtvovalnost, jih bodri k novemu delu, jih tudi tolaži in jim vliva potrebnega poguma. Meseca decembra gre tudi odposlanstvo našega ljudstva se papežu poklonit.

Usodni sadovi pogrešene vzgoje. — Ljudje, ki so zavrgli Boga in hočejo tudi otroke tako vzgojiti, govorijo o tem, kako se mora otroku pustiti njegova volja, kako prav za prav nima nihče pravice otroku kaj zapovedati ali mu braniti, da naj otrok stori to, kar se pač njemu ljubi. Posebno vneto so širili te nazore socijalistični vzgojitelji v Avstriji in Nemčiji. Pa se kažejo tudi sadovi. Na dunajski šoli pojejo otroci bogokletne pesmi. Pri nekem skupnem obhajilu vrže otrok sv. hostijo na tla in jo pohodi, potem se še pa baha s tem. V Berlinu so bili otroci v gledališču pri otroški predstavi. Ker jim predstava ni bila dosti divja, so začeli razgrajati ter razbijati, da je morala priti policija. Da, to rodi ono govorjenje, da nima otrok nikogar nad seboj, da sme vse, kar se mu ljubi, da nima nihče pravice mu kaj braniti. — Krščanski vzgojitelj pa, sam udan božjim naukom in zahtevam skuša tudi svojega gojenca z vsem njegovim bitjem navezati na voljo božjo. To je v največji blagoslov gojencu a tudi vzgojitelju.

Opozorjamo cenjene naročnike na prospekt Tajna borznega uspeha, ki je bil priložen našemu listu.

NOVICE

Čitajte današnji uvodnik na prvi strani!

Vse cenjene naročnike opozarjamo, da smo današnji številki Slovenskega Gospodarja priložili položnice, s katerimi blagovolite poravnati naročnino za prihodnje leto. Slovenski Gospodar stane za celo leto Din 32.—, za pol leta Din 16.— in za četrt leta Din 9.—.

Mlad g. kaplan umrl. V slovenjgraški bolnici je umrl 26. novembra bivši kaplan v Gornji Lendavi v Prekmurju g. Mirko Štruc. Rodom je bil iz Slovenjgradca in je prejel mašniško posvečenje še le leta 1924. Spominjajmo se mlade duhovniške duše v molitvi in ohranimo jej časten spomin!

Znana mariborska osebnost umrla. Po več mesečnem bolehanju je preminul v četrtletni starosti mariborskih Slovencev, obče znani notar g. dr. Fr. Firbas. Rajni je bil rojen leta 1845 v Bišu pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Bil je hvalevredno zaveden Slovenec in je vršil notarsko službo skoro do zadnjega. Ostani mu ohranjen med štajerskimi Slovenci časten spomin!

Žrtvi mariborske letalske nesreče. Poročali smo o aeroplanski nesreči na mariborskem Glavnem trgu. Oba ponesrečenca: pilot Müller in odvetnik dr. Ivan Šestan sta sedaj umrla v mariborski bolnici eden za drugim.

Kmečka predstava v mariborskem gledališču. Da tudi naši okoličani — kmetovalci lahko proslavijo desetletnico mariborskega gledališča, se je uprava odločila, da priredi v nedeljo dne 15. decembra ob 15. (3.) uri popoldne kmečko predstavo pri najnižjih cenah, to je Din 5.— za posamezen sedež in Din 3.— za posamezno stojišče. Uprizori sepretnostna drama iz vojnih dni »Stilmondski župan«. — Naročajte vstopnice skupne po dopisnici, naslovljeni na »Narodno gledališče v Mariboru«.

Pazite na decol v Brezovi pri Framu se je triletni sinko poljskega delavca Kovačiča preveč približal zakurjenemu štedilniku. Ker je bil fantek brez nadzorstva, se mu je vnela obleka. Na krik gorečega je prihitela v kuhinjo mati ter sosedje, a so bile opeklina že tako občutne, da je deček umrl.

Žena ubila moža. Od Sv. Barbare v Slovenskih goricah poročajo žalostno vest. Zakonca Zorčič Ignacij in Liza, želarja v Žikercih nista živela v najboljšem sporazumu. Dostikrat sta se prepirala. Dne 25. novembra tega leta na večer je prišel mož nekoliko vinjen domov. Kaj sta imela potem med seboj, se še ni dognalo, dejstvo je, da so našli zjutraj moža sredi sobe sedečega na stolu z razbito lobanjo, tako da so viseli možgani čez obraz, v predpasniku pa je ležala še kost od lobanje. Žena je priznala, da je udarila moža z nekim lesom. Preiskava bo dognala, v koliko odgovarja ta zagovor resnici. To je sedaj v lenarškem sodnem okraju od 13. oktobra do 25. novembra že peti nasilni smrtni slučaj; posledica vsemu je preveliko zavživanje alkohola, posebno šmarnice.

Sprememba voznega reda Maribor—Zgornji Duplek. Na progi Maribor—Zgornji Duplek odhaja dnevno avtobus od 1. decembra

naprej z Glavnega trga proti Zgornjemu Dupleku zjutraj ob 6.18 in opoldne 12.10. — Odhod iz Zgornjega Dupleka (brod) ob 7 in 12.47. Dnevne vožnje v D. M. Brezje z odhodom ob 7.35, 13.00, 17.10 in 18.15 z Glavnega trga so ukinjene, pač pa vozi avtobus ob sobotah, nedeljah in praznikih ob 18.15 z Glavnega trga do broda in odhaja ob 18.50 od Zgornjega Dupleka proti Mariboru.

Kdo je vodil prve ladje skozi Sueški prekop? Zadnjič smo beležili, da je blagoslovil Sueški prekop bosanski frančiškan, drug Hrvat je pa razstrelil ob priliki slovesne otvoritve skalo, ki je razdvajala morje. Krmar, ki je vodil prve ladje skozi prekop, je bil poznejši ladijski kapitan Hrvat Modrčin iz Kraljevice.

Starodavni nebotečniki. Z nebotečnimi stavbami se ne ponaša samo današnji svet, ampak so bile znane že v starodavnih časih. V starem mestu Kartago v Severni Afriki so bile hiše, ki so dosegle višino 8 do 10 nadstropij. V starem Rimu so bile za revnejše sloje pozidane kasarne, te so stavili vedno višje. Rimski senat se je čutil poklicanega, da je izdal prepoved, da te stanovanjske hiše ne smejo presegati višine 20 metrov. V starem Byancu (Carigradu) niso bile redkost stavbe od 14 do 16 nadstropij in to 300 do 400 let po Kristusu.

Največjer potniško letalo. Te dni je bilo dogotovljeno največje angleško potniško letalo »R 100«. Zračni velikan ima 6 motorjev po 660 do 700 konjskih sil, ki proizvajajo skupno 4200 konjskih sil. Ne da bi letalo pristalo, bo lahko letelo iz Angleške v Avstralijo. Prostora je za 150 oseb in 100 postelj. Potniki se lahko sprehajajo po posebnem hodniku. V eni jedilnici je prostora za 50 oseb.

Vsi samostani v Kiewu zaprti. V znanem ruskem mestu Kiew so zatvorili sovjeti vse cerkve in samostane. Istočasno je bilo zaukazano, da morajo zapustiti samostanska poslopja vsi redovniki. V samostane bodo namestili muzeje in brezverske šole.

Posledice huđega potresa. Veliki angleški otok ob severoameriški obali Novo Funlandijo je obiskal 18. novembra silovit potres. Še le sedaj so znane od nesreče posameznosti. Potres je povzročil veliko materialne škode in zahteval več človeških žrtev. Največ je trpel polotok Burin, kjer je utonilo 22 oseb. Na mnogih krajih so se porušile hiše ter je uničenih veliko ribiških čolnov. V pokrajini Bor sta sledili ena za drugo plima ter oseka. Morje se je dvignilo za 15 metrov. Neko 30 metrov visoko in 60 m dolgo stavbo so vrgli valovi za 200 metrov od morja v notranjost. Angleška vlada je poslala težko prizadetim vsestransko pomoč.

Kako so razviti čuti pri živalih? — Stvarstvo je oborožilo posamezne živali s posebno vrsto razvitimi čuti, da se zamorejo preživljati in se braniti napram raznim nevarnostim in sovražnikom. Najboljše razviti vid posedajo ptice. Ptiči zelo dobro vidijo, slabejše slišijo, voh je pri njih razvit zelo slabo. Golob vidi z zvonika kje daleč na na polju eno zrnce. Istotako zagleda vrana iz višine košček mrhovine. Sokolu se ne skrjuje miš niti med zeljem.